AH 71
2026Z16807

Antwoord van staatssecretaris Van Bruggen (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 22 september 2026)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025-2026, nr. 2861

Vraag 1

Bent u bekend met berichten dat een griffier van de rechtbank Utrecht actief betrokken zou zijn bij de organisatie van demonstraties namens onder meer Extinction Rebellion, Utrecht4Palestine en andere actiegroepen?[1]

Antwoord op vraag 1

Ja. Ik heb kennisgenomen van berichtgeving over een griffier van de Rechtbank Oost-Brabant.

Vraag 2

Klopt het dat medewerkers van de Rechtspraak gebonden zijn aan gedragsregels met betrekking tot onafhankelijkheid, onpartijdigheid en het voorkomen van de schijn van partijdigheid?

Antwoord op vraag 2

Dat klopt. De Rechtspraak heeft een gedragscode die online te raadplegen is. In de Gedragscode Rechtspraak[2] staat dat de kernwaarden van de Rechtspraak onafhankelijkheid, onpartijdigheid, integriteit en deskundigheid zijn. Deze kernwaarden vormen het uitgangspunt van de gedragsregels voor medewerkers van de Rechtspraak, zowel voor rechters als gerechtsambtenaren. In de Gedragscode Rechtspraak is ook aandacht voor het doen van uitlatingen. Er staat bijvoorbeeld in dat uitingen van medewerkers eerlijk, correct en respectvol dienen te zijn en dat in de communicatie het onderscheid tussen privépersoon en het werk bewaakt moet worden. Uitgangspunt is geen uitlatingen te doen die schadelijk zijn voor het functioneren van de medewerker, of voor het functioneren van de Rechtspraak. Medewerkers van de Rechtspraak die geen rechter zijn vallen ook onder de Ambtenarenwet 2017. Daarin staat in artikel 10 dat ambtenaren zich hebben te

[1] De Telegraaf, 8 augustus 2026, 'Griffier met 'terreurshirt' op het matje geroepen door eigen rechtbank na klacht: 'Dergelijke steunbetuiging is misdadig'', https://www.telegraaf.nl/binnenland/griffier-met-terreurshirt-op-het-matje-geroepen-door-eigen-rechtbank-na-klacht-dergelijke-steunbetuiging-is-misdadig/159762648.html?utm_medium=referral&utm_campaign=share.
[2] https://www.rechtspraak.nl/binaries/_rts_1770372962014/content/assets/rvdr/com/rvdr-com-gedragscode-rechtspraak.pdf.

onthouden van het openbaren van gedachten of gevoelens of van de uitoefening van het recht tot vereniging, tot vergadering en tot betoging, indien door de uitoefening van deze rechten de goede vervulling van hun functie of het goede functioneren van de openbare dienst, voor zover deze in verband staat met hun functievervulling, niet in redelijkheid zou zijn verzekerd. Ook is de Gedragscode Integriteit Rijk[3] van toepassing op iedereen die werkt voor het Rijk, hieronder vallen ook medewerkers van de Rechtspraak die geen rechter zijn, hierin staan vergelijke bepalingen over uitlatingen.

Vraag 3

Klopt het dat deze organisaties, dan wel personen die lid zijn van deze organisaties of onder de vlag van deze organisaties optreden, in verband zijn gebracht met strafbare feiten, dan wel daarvoor als verdachte zijn aangemerkt of zijn veroordeeld?

Antwoord op vraag 3

Het is mij bekend dat er veroordelingen zijn geweest voor het begaan van strafbare feiten tijdens demonstraties van Extinction Rebellion.

Vraag 4

Hoe beoordeelt u het wanneer een medewerker van de Rechtspraak naast zijn functie een prominente rol vervult bij het organiseren van politieke of maatschappelijke demonstraties?

Antwoord op vraag 4

Medewerkers van de Rechtspraak hebben een bijzondere positie in de samenleving. De samenleving moet op een onafhankelijke en onpartijdige Rechtspraak kunnen vertrouwen. Dit neemt niet weg dat ook medewerkers van de Rechtspraak recht hebben op vrijheid van meningsuiting en demonstratierecht. Deze gelden voor iedereen in Nederland, dus ook voor medewerkers van de Rechtspraak. In het algemeen acht ik het waardevol voor een sterke, goed functionerende Rechtspraak dat medewerkers van de Rechtspraak deelnemen aan het maatschappelijke leven. Voor medewerkers van de Rechtspraak gelden, met het oog op de bijzondere positie van de Rechtspraak in de samenleving, wel grenzen die in de, hierboven genoemde, Gedragscode Rechtspraak en Ambtenarenwet 2017 tot uitdrukking zijn gebracht. De

[3] Stcrt. 2019, nr. 71141, https://www.p-direkt.nl/documenten/2021/12/21/gedragscode-integriteit-rijk-2020.

Ambtenarenwet 2017, waar medewerkers van de Rechtspraak niet zijnde rechters onder vallen, schrijft voor dat de uitoefening van het grondrecht vrijheid van meningsuiting niet schadelijk mag zijn voor de eigen functievervulling van ambtenaren of het functioneren van hun organisatie. Hoe de norm in de praktijk uitwerkt, verschilt per situatie, en zal steeds aan de hand van omstandigheden moeten worden beoordeeld.

Vraag 5

Deelt u de opvatting dat medewerkers van de Rechtspraak niet alleen onafhankelijk en onpartijdig moeten zijn, maar ook de schijn van onafhankelijkheid en onpartijdigheid moeten bewaren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 5

Ja. Onafhankelijkheid en onpartijdigheid zijn kernwaarden die essentieel zijn voor het vertrouwen in de Rechtspraak**.** De Gedragscode Rechtspraak besteedt expliciet aandacht aan het risico van de schijn van partijdigheid.

Vraag 6

Deelt u de opvatting dat werknemers binnen de Rechtspraak zich zeer terughoudend op dienen te stellen in verband met het neutraliteitsbeginsel?

Vraag 7

Deelt u de opvatting dat dit wanneer dit neutraliteitsbeginsel (ook buiten werktijd) niet in acht wordt genomen het risico met zich meebrengt dat burgers gaan twijfelen aan de neutraliteit van de Rechtspraak? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vragen 6 en 7

Zoals beantwoord bij vraag 2 en 4, hebben ook medewerkers van de Rechtspraak vrijheid van meningsuiting en demonstratievrijheid. Dit neemt niet weg dat voor Rechtspraakmedewerkers de gedragsregels gelden die in de Gedragscode Rechtspraak staan, en dat de kernwaarde onpartijdigheid de basis vormt van waar deze grenzen

liggen. Het neutraliteitsbeginsel is een uitvloeisel hiervan en draait om de plicht van de rechter om onafhankelijk en onpartijdig te zijn. Voorkomen dient immers te worden dat gedragingen van rechtspraakmedewerkers een negatieve invloed hebben op het vertrouwen dat mensen hebben in de rechtspraak. Overigens is het vertrouwen dat mensen hebben in de Rechtspraak onverminderd hoog. Dit blijkt uit de algemene conclusies in het rapport van de Venetië Commissie 2023 en uit het recent uitgebrachte Rechtsstaatrapport van de Europese Commissie 2026 waarin stond dat het vertrouwen van de Nederlandse burger in de Rechtspraak gestegen is naar 77%.

Vraag 8

Bent u bereid in overleg te treden met de Raad voor de rechtspraak over de vraag of de huidige integriteitskaders voldoende zijn om het maatschappelijk vertrouwen in een neutrale Rechtspraak te waarborgen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 8

De Rechtspraak heeft veel aandacht voor het bewaken van de integriteit van de medewerkers en voert een actief integriteitsbeleid dat is vastgelegd in de Gedragscode Rechtspraak. Ik zie dan ook geen aanleiding voor een evaluatie van de huidige integriteitskaders.